

Reactie Dokters van de Wereld op internet consultatie Afschaffing Eigen Risico

21 april 2023

Dokters van de Wereld juicht het initiatiefvoorstel van het Tweede Kamerlid Hijink om het verplicht en vrijwillig eigen risico af te schaffen toe. Als medische mensenrechtenorganisaties signaleren wij al jaren dat mensen gezondheidszorg mijden omdat ze hun eigen risico niet kunnen betalen. In groeiende mate vormt het huidige model van eigen risico een toegangsdrempel voor zorg. Daarom hebben wij een [zwartboek](#) geopend, waarvoor we iedereen (zowel patiënten als zorgverleners) oproepen ervaringen te delen over het eigen risico. Deze getuigenissen zijn essentieel om politici te overtuigen dit beleid te veranderen en deze wetswijziging te ondersteunen.

De verhalen die we binnenkrijgen laten zien dat veel mensen behandelingen uitstellen of zelfs helemaal niet naar de dokter gaan omdat ze het geld voor het eigen risico niet kunnen betalen. De meest kwetsbare doelgroep (met een lagere toegang tot informatie over zorg en minder kennis over hoe gezond te blijven en minder geld om gezond te leven) wordt door het eigen risico in toenemende mate getroffen. Daarom concluderen wij dat het verplicht en vrijwillig eigen risico niet rechtvaardig is omdat het leidt tot ongelijkheid tussen gezonden en zieke mensen. Het is geen solidair systeem omdat chronisch zieken altijd meteen hun eigen risico kwijt zijn. Dokters van de Wereld ondersteunt daarom politieke initiatieven voor een alternatief model gericht op een eerlijkere verdeling van de zorgkosten, solidariteit tussen gezonden en zieken en toegang tot zorg voor iedereen.

Recentelijk hebben wij in samenwerking met gezondheidseconomisch adviesbureau Equalis een analyse uitgevoerd over de ervaringen van experts over 15 jaar eigen risico. Hieruit blijkt dat alle stakeholders, waaronder zorgverzekeraars, patiëntenverenigingen en medische beroepscoepels, het erover eens zijn dat het huidige systeem niet werkt. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat het eigen risico een beperkt remgeldeffect heeft en dus niet werkt waarom het is opgezet. Voor veel patiënten is het daarnaast niet duidelijk hoe stelsel is vormgegeven en welke kosten zij kunnen verwachten: Het kennisniveau over de vormgeving van het eigen risico lijkt gebrekkig waardoor verzekerden geen bewuste afweging kunnen maken. Peilingen en onderzoeken tonen bovendien aan dat het eigen risico bijdraagt aan zorgmijding, met name voor vervolgzorg. Ook het vrijwillig eigen risico wordt gebruikt als marketingstrategie en bevoordeelt onevenredig gezonde mensen ten nadele van chronisch zieken.

Afgelopen december deelde het Kabinet eindelijk een voorstel om het eigen risico stelsel aan te passen door gespreide betaling (per behandeling in plaats van in een keer) met als doel kosten te besparen en de zorgdrempel te laten herhalen. Maar dat voorstel gaat niet ver genoeg. Het eigen risico, in welk betaal constructie dan ook, blijft een drempel tot zorg, met name voor mensen met lage inkomens. Zorgdrempels werken niet en betaalbare zorg mag niet worden gecreëerd over de ruggen van arme mensen en chronisch zieken. Daarom moet het worden afgeschaft en/of radicaal worden hervormd. Onnodige zorg of overmatig zorggebruik moet niet worden tegengegaan door het creëren van een betaalmuur maar door preventie en maatschappelijke voorlichting over zorg met aandacht voor de gezondheidsachterstanden van mensen met lage inkomens. Recente berichten over plannen voor verhoging van het eigen risico tonen aan hoe belangrijk het is het regering te overtuigen van de kwalijke gevolgen van het eigen risico voor de gezondheid van mensen!

Voor meer informatie: svanvliet@doktersvandewereld.org